

Prejeto/Received:
Marec 2011

Popravljen/Revised:
Julij 2011

Sprejeto/Accepted:
September 2011

REGIJA KOT POSPEŠEVALEC RAZVOJA MALEGA PODJETNIŠTVA IN OBRTI

Region as an Accelerator for the Development of Craft and Small Business

Janko Čakš

Davčna uprava RS
janko.caks@gmail.com

Izvleček

Sloveniji po 20 letih samostojnosti še vedno ni uspelo pravno formalno izvesti razdelitev nove države na regije ali pokrajine. Ob teh predlogih se v slovenskem parlamentu vedno znova postavljajo vprašanja, kot so: koliko regij potrebuje Slovenija, kakšno družbenopolitično in upravno vlogo naj imajo novonastale regije v Sloveniji, koliko se bodo povečali stroški uprave in države zaradi novih regij? Z vidika davkov se postavlja tudi vprašanje, ali naj ima regija svoje lastne proračunske vire ali ne.

Ključne besede: regija, regionalni razvoj, finančna sredstva, majhna in srednja podjetja

Abstract

After 20 years of independence, Slovenia has still failed to succeed to implement the process of dividing this new country into regions or provinces in legal and formal terms. Consequently, the Slovene Parliament is repeatedly considering the same types of questions: How many regions does Slovenia require? What kind of social, political, and administrative role should be given to these newly developed regions in Slovenia? How much will the increased costs of management and costs of state be due to these new regions? Finally, from a tax point of view, should a particular region have its own budgetary resources or not?

Keywords: Region, regional development, financial resources, small and medium-sized companies

1 Uvod

Slovenija po 20 letih samostojnosti še vedno nima formalnopravne razdelitve nove države na regije ali pokrajine. Med lokalno in državno ravnijo odločanja manjka srednja – regijska raven, ki bi omogočila, da bi bile odločitve o družbeno-gospodarskem razvoju Slovenije prilagojene dejanskim potrebam in hotenjem ljudi in gospodarstva ter bi bile zato bistveno kakovostnejše.

Ob predlogih za regionalno razdelitev Slovenije se v slovenskem parlamentu vedno znova postavljajo vprašanja, kot so: kakšno družbenopolitično, zakonodajno in upravno vlogo naj imajo novonastale regije v Sloveniji, koliko se bodo povečali stroški uprave in države zaradi novih regij itd.? Z vidika davkov in drugih obveznih dajatev se postavlja tudi vprašanje, ali naj ima regija svoje lastne proračunske vire ali ne. Ob različnih pogledih nosilcev odločanja tudi še ni ustreznega odgovora na vprašanje, ali naj se država Slovenija razdeli na manjše število pokrajin z lastnimi zakonodajnimi in upravnimi pristojnostmi, ki bi bile sposobne prevzeti vodilno vlogo družbenopolitičnega, gospodarskega in kulturnega razvoja na svojem območju in tudi v evropskem prostoru, ali pa naj se razdeli na večje število manjših regij z omejenimi upravnimi in zakonodajnimi pristojnostmi.

Pri odgovorih na ta vprašanja se lahko naslonimo na proučevanje različnih temeljev, npr. tradicionalne razdelitve ozemlja Slovenije na dežele, ki so bile

NG

Naše gospodarstvo / Our Economy
Vol. 57, No. 5–6, 2011
pp. 76–83

UDC: 332.1:334.012.61-022.51/.55
JEL: A10, H70

poseljene s Slovenci v času avstro-ogrske monarhije, na znanstvena dognanja teoretikov o tem vprašanju, opredelitvah in vlogi regij v EU in tudi na dosedanje neuspešne predloge za regionalno razdelitev, ki jih je podala Vlada Republike Slovenije.

V sedANJI gospodarski krizi je iskanje poti, ki bo spodbudila skladen družbeni in ekonomski razvoj naše nove države, primarnega pomena. Namen sestavka je proučiti navedeno problematiko, podati konkretne predloge in prikazati pozitivne učinke dobro premišljene regionalne razdelitve Slovenije na njen razvoj. Cilj pa je spodbuditi strokovno javnost in organe odločanja za vzpostavitev regij v Sloveniji.

2 Vloga sodobne države

Celovit razvoj v neki družbi je mogoče doseči s konsenzom ali z razvojnim sporazumom družbenih partnerjev o viziji in strategiji razvoja ter s proaktivnimi politikami za spodbujanje in uveljavljanje kvalitativnih razvojnih sprememb. Pokazatelji takšnega razvoja se kažejo v oblikovanju razvojnega okolja, socialnega soglasja, finančne razvojne usmeritve in v razvojni sposobnosti političnega menedžmenta. Najbližje tem usmeritvam so t. i. države konsenza, kot so npr. Danska, Švica, Finska, Avstrija, ki razvojno prehitevajo visoko razvite države. Te države so razvile razvojno okolje, ki vključuje podjetništvo z mednarodnimi izkušnjami in inovativnost regij, ki temelji na osnovnih raziskavah dolgoročnega ekonomskega in tehnološkega razvoja (Sočan idr. 2004).

Evropska unija daje finančno in tehnično pomoč članicam iz svojih strukturnih skladov, kot to določa sprejeta finančna perspektiva 2007–2013, vendar je učinkovitost črpanja finančnih sredstev EU odvisna predvsem od učinkovitosti izvajanja strukturne politike in inovativnosti ukrepov v državi članici.

To pomeni, da najbolj razvitih držav ni mogoče razvojno dohitevati brez ustreznega in usklajenega delovanja države in

jasne opredelitve regionalnega razvoja. Vlada in parlament imata glavno vlogo pri ustvarjanju razmer, v katerih je omogočeno razvojno dohitevanje najbolj razvitih držav sveta. Vloga sodobne države, ki hoče doseči stopnjo konsenza, je, da se čim prej poslovi od ohranjanja preživelih razvojnih politik, ki se odražajo v dopuščanju visoke stopnje sive ekonomije, trgovinskih omejitev, raznih subvencij za pokrivanje izgub v gospodarstvu in visokih subvencij v kmetijstvu, ter da čim prej ustvari možnosti za inovativno regionalno politiko. Razdelitev sodobne države na teritorialno zaokrožene celote, ki vsebujejo skupne gospodarske, kulturne, družbene, okoljske in socialne značilnosti ter so tudi tradicionalno povezane v smiselno celoto, je pomemben družbenopolitični vzvod celovitejšega in skladnejšega razvoja sodobne države konsenza ali družbenega soglasja. Razdelitev države na regije pomembno prispeva k večji učinkovitosti sprejetih razvojnih odločitev države, saj se v njih jasno odražajo tudi hotenja, potrebe in cilji posameznega lokalnega okolja.

Prednosti inovativne regionalne politike države so prikazane v tabeli 1, v kateri sta v desnem delu opredeljeni nova vloga in funkcija regij v skupnem evropskem prostoru. V tabeli je prikazana tudi potreba, da se mora država posloviti od klasične razdelitve na posamezna območja ali regije, ki opravljajo samo nekatere upravne, administrativne in druge funkcije, npr. bolnišnice, srednje šole, socialni zavodi, ki jih ni mogoče organizirati v okviru razdrobljenih lokalnih skupnosti (občin) in so zato prenesene na regionalno raven. Takšnim klasičnim regijam manjka predvsem njihova razvojna funkcija, ki se kaže v sprejemanju skupnih družbenih, gospodarskih, kulturnih in socialnih odločitev v regiji in enotnem črpanju razvojnih finančnih sredstev iz strukturnih skladov EU.

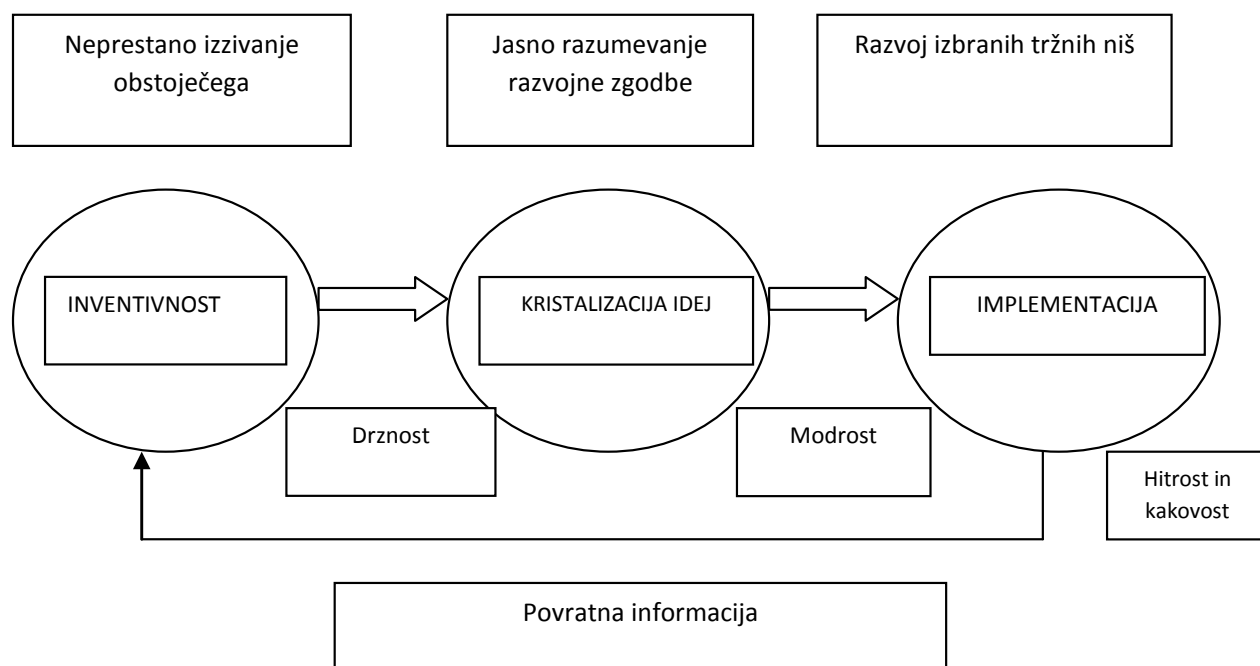
Država je pomemben člen sodobnega inovacijskega prostora, zato mora z uvedbo sodobnih regij in spodbujanjem skladnega regionalnega razvoja ustvariti možnosti, da se v določenem okolju porajajo vedno nove ideje, ki se izoblikujejo v različne razvojne programe in projekte, ti pa se realizirajo v obliki novih proizvodov in storitev. Posledica

Tabela 1: Razlika med klasično in inovativno regionalno politiko

Klasična regionalna politika	Inovativna regionalna politika	
= nujenje pomoči na podlagi klasičnih produkcijskih in lokacijskih dejavnikov	= socialno in kulturno okolje = oblikovanje (med)regionalnih omrežij	} ustvarjalno okolje
promet in energetska infrastruktura komunikacijska infrastruktura preskrba in oskrba izobraževalna in zdravstvena infrastruktura ponudba površin za industrijo in obrt pospeševanje komunalne opremljenosti itd.	tehnološki transfer (izmenjava informacij) odprtost in zaupanje podjetniško svetovanje mobilnost delovne sile regionalna identiteta opremljenost s kulturnimi ustanovami (sponzorstvo) visoki potenciali za rekreacijo in prosti čas različne socialne aktivnosti visoka stopnja neonesnaženosti okolja visoko postavljeni standardi kakovosti življenja kultura upravljanja	

Vir: Ravbar 2000, str. 62.

Slika 1: Inovacijski proces

Vir: Bulc, Lah 2009, str. 8.

tega je ustanavljanje novih majhnih in srednjih podjetij, ki v svojih proizvodih in storitvah izkoriščajo regijske posebnosti in finančne spodbude na regionalni ravni ter tako večajo svojo vlogo v gospodarstvu države.

Proces nastajanja novih tržno uspešnih storitev in proizvodov (inovacijski proces, prikazan na sliki 1) se lahko v določenem okolju uspešno razvija, če obstajajo ali na novo nastajajo razvojno sposobni subjekti in tudi ugodne spodbudne razmere družbenega okolja, ki tržno zanimive ideje pomaga pripeljati do njihove dejanske uveljavitve na trgu. Regija s svojimi gospodarskimi, razvojnimi in finančnimi mehanizmi lahko odločilno pomaga, da se posamezne ideje razvoja gospodarskih in družbenih subjektov vsestransko proučijo, izluščijo (kristalizirajo) pa se tiste, ki pripeljejo do realizacije na trgu (se implementirajo) in prinašajo novo dodano vrednost.

Mnoge razvojne ideje se na lokalni (občinski) ravni ne morejo realizirati, prav tako pa tudi ne na ravni države, kjer s svojimi razvojnimi programi uspejo samo velika podjetja. To še posebej velja za Slovenijo, ki je razdeljena na veliko število občin (210), med katerimi so mnoge gospodarsko in finančno šibke, nimajo lastnega strokovno-razvojnega kadra in tako ne morejo same realizirati inovativnih idej razvoja, ki se izkristalizirajo na njihovem območju. Lokalne skupnosti – občine rešujejo predvsem svoje lokalne probleme. Tako mnoge zanimive ideje družbenega in gospodarskega razvoja ostajajo nerealizirane, ker ni skupnega nosilca, ki bi jih bil sposoben pripeljati do konkretnih projektov in z njimi pridobiti finančna sredstva

iz strukturnih razvojnih skladov EU. Svojo vlogo po posameznih problemskih sklopih regionalnega razvoja lahko Slovenija na državni ravni udejanja na naslednji način:

- na področju gospodarstva s sprejemom strategij, ki spodbujajo inovativnost, tehnološki razvoj in usmeritev v mednarodno okolje;
- z načrtnim spodbujanjem gospodarsko manj razvitih in obmejnih območij;
- na področju kakovosti življenja s politiko ohranjanja delovnih mest in z izboljševanjem delovnih in bivalnih razmer;
- na področju poselitve z ustrezno demografsko politiko;
- na področju prometne infrastrukture z udejanjanjem planov razvoja cestne in prometne infrastrukture s ciljem vzpostavitve enotnega, visokozmogljivega prometnega sistema;
- na področju krajine pa z izvajanjem ukrepov za čim boljše ohranjanje naravnih znamenitosti, naravi bližnjih in drugih struktur (Ravbar 2000).

Država Slovenija lahko prispeva k spodbujanju inovativnega družbenega okolja z dobro premišljeno regionalno razdelitvijo na več načinov:

- Zakonsko lahko opredeli večjo vlogo lokalnega prebivalstva pri odločanju o razvojnih programih, o ustvarjanju možnosti za pridobivanje znanja kot osnove razvoja, za spodbujanje in doseganje preglednosti in poštenosti

delovanja državnih institucij. Lajh (2006) navaja, da je študija dveh primerov v Sloveniji, in sicer v pomurski in zasavski regiji, pokazala, da so bili pri obeh analiziranih projektih vključeni »subnacionalni igralci«, torej prebivalci na lokalni ravni:

- predlagatelji projektov,
 - neposredni izvajalci projektov (angl. *street-level*),
 - neposredni uporabniki rezultatov raziskave.
- S posebej prilagojenimi dodatnimi ugodnostmi in spodbudami lahko podpira razvoj predvsem majhnih in srednje velikih podjetij in obrti kot osnovne gonilne sile gospodarskega razvoja po sistemu »najprej misli na male« (Vlada RS 2010), kot to določa nova evropska direktiva za razvoj majhnih in srednjih podjetij. Na tem področju lahko ugotovimo, da Slovenija še nima pokrajin, ki bi bile nosilke upravnopolitičnega in gospodarskega razvoja. Edini poskus regionalno prilagojenih ukrepov države za spodbujanje družbeno-gospodarskega razvoja v regiji vsebuje sprejeti Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (Uradni list RS, št. 87/09). Tako je v Sloveniji v vmesnem prostoru med državno upravo in lokalno samoupravo nastal vakuum, ki po mnenju mnogih negativno učinkuje na delovanje tako nacionalne kot lokalne ravni. Državna uprava je tako organizirana po načelu močnih ministrstev in velikega pomena sektorskih in razvojnih politik in prevelikega števila občin (Lajh 2006).
- Sodobna država mora biti sposobna organizirati organe javne uprave in strokovne razvojne institucije. Te institucije so nepogrešljiv del razvojno-inovacijskega okolja. Strokovno delovanje teh služb na terenu mora spodbujati razvoj novih idej, njihovo kristalizacijo in realizacijo v obliki novih načinov in oblik življenja, novih storitev, proizvodov ter razvojnih programov. Te službe izpolnjujejo svojo nalogo v obliki strokovnega svetovanja in s pravočasno pripravljenimi programi za učinkovito črpanje finančnih sredstev iz strukturnih skladov EU, biti morajo v konkretno pomoč gospodarskim subjektom na lokalni in regijski ravni. Vloga sodobne države je tudi organizacija osnovnega in strokovnega šolstva, zdravstvene službe, socialne službe, institucij javne uprave in zavodov za ohranjanje kulturne dediščine na regionalni ravni.

3 Pomen regij

Z vstopom Slovenije v EU so regije dobile nov, širši družbeno-ekonomski pomen. Regije so kljub določenim spremembam trajna struktura, zaradi tega pa primerna osnova za izvajanje razvojne politike in črpanje finančnih sredstev iz strukturnih skladov EU in države. Ta opredelitev jim daje novo pravno in upravno identiteto. Regija lahko namreč ustanovi strokovne razvojne institucije, ki so specializirane za:

- pridobivanje finančnih sredstev iz strukturnih skladov EU in nacionalnih projektov,
- vodenje razvojnih projektov regije,
- izdelavo projektov regionalnega razvoja in pripravo projektne dokumentacije,
- iskanje in povezovanje nosilcev gospodarskega razvoja v regiji in uvajanje inovacij,
- pomoč pri oblikovanju strategije regijskega razvoja od ideje do izvedbe in nadzora,
- pripravo projektne dokumentacije in izdelavo poslovnega načrta,
- pospeševanje razvoja majhnih in srednjih podjetij v regiji.

Regije so v EU prevzele odgovornost za sprejete razvojne odločitve EU in držav članic. EU je v zvezi s tem sprejela več pravnih aktov:

- 26. maja 2003 je bila sprejeta Uredba (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot NUTS (The nomenclature of Territorial Units for Statistics);
- 9. januarja 2008 je bila sprejeta Uredba Komisije (ES) št. 11/2008 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta;
- 20. februarja 2008 je bila sprejeta tudi Uredba (ES) št. 176/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1059/2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS) zaradi pristopa Bolgarije in Romunije EU; uredba EU št. 1059/2003 določa tudi kriterije za velikost posameznih regij; tako naj bi imela vsaka regija v EU od 150 do 800 tisoč prebivalcev; Slovenija ima lahko največ 13 enot (Statistični urad RS 2011).

Za potrebe statistike se od leta 1995 uporablja v Sloveniji izraz statistična regija; teh je 12. Po obsežni reformi komunalnega sistema leta 1994 se je število občin začelo večati in pojavila se je potreba po spremljanju statističnih kazalcev na regionalni ravni. Nared (2007) ugotavlja, da obstajajo različne definicije posameznih avtorjev glede opredelitve regije, npr.:

- regija je pokrajina, predel ali območje, ki ga družijo podobne ali celo enake naravne in družbene značilnosti ... (Vrišer 1999);
- regija je ozemelska enota, ki jo družijo skupne gospodarske, družbene in naravne značilnosti, pa tudi zgodovinska identiteta ... (Kukar 1995);
- regija je območje, ki ima določene skupne značilnosti, ki jo ločijo od drugih področij; je območje skupnega zanimanja ljudi, za katero se kot temelj njihove identitete uporabljajo ena ali več različnih sposobnosti (Glossary of Geography 2005);

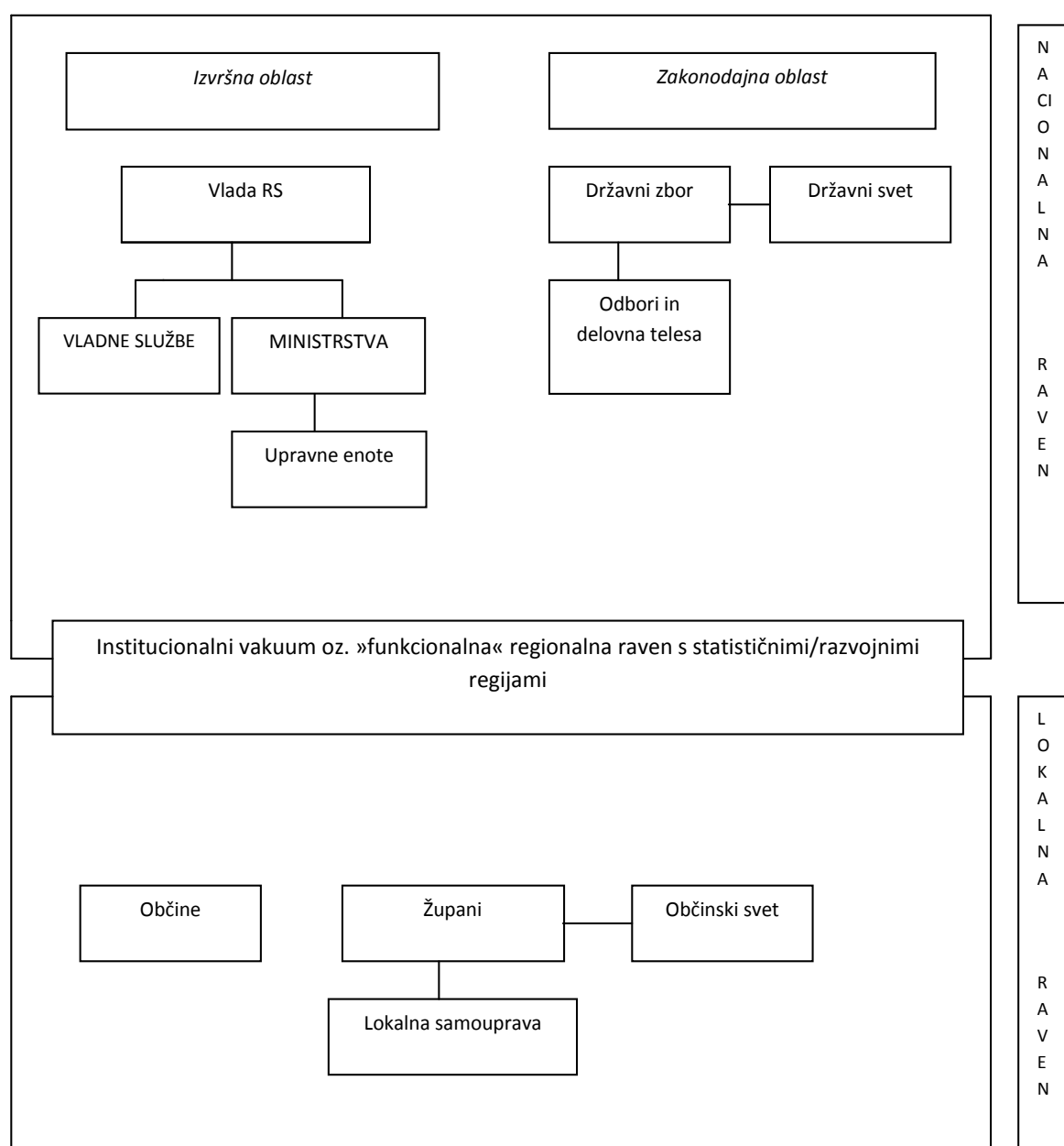
- regija je območje, na katerem se v socialnem prostoru materializirajo socialni odnosi med ljudmi (Drozg 2004).

Ob dejstvu, da so regije v Sloveniji za skladen družbeno-ekonomski razvoj nujno potrebne, se še vedno pojavlja vprašanje, koliko regij ali pokrajin naj bo v Sloveniji, da bi novoustanovljene regije čim bolje služile pospeševanju skladnega družbenega in ekonomskega razvoja države, njihova uvedba pa ne bi dodatno obremenila javnih financ. Klemenčič (2005) ugotavlja, da je število regij v Sloveniji vprašanje, o katerem tudi med teoretiki ni enotnega mnenja. Tako npr. Ilešič (1959) zagovarja delitev Slovenije na 5

makro regij (ljubljanska, celjska, mariborska, primorska in vzhodnodolenjsko-spodnjeposavska), Vrišer (1990) zagovarja delitev Slovenije na 12 regij, Plut (1999) pa razdeli Slovenijo na 7 makro regij.«

V EU so regije nosilke črpanja razvojnih finančnih sredstev iz njenih strukturnih skladov. Slovenja si je v okviru EU izborila prehodni status ene statistične regije (NUTS 1), ki naj služi za črpanje finančnih sredstev iz strukturnih skladov EU. Glede na očitne zamude pri črpanju evropskih sredstev se kaže t. i. institucionalni vakuum med državno in lokalno ravni pri razvoju Slovenije. Pridružujem se mnenju, da je lokalna in regionalna samouprava

Slika 2: Državna uprava, lokalna samouprava in vakuum med obema

edino zagotovilo za to, da se bo Slovenija razvijala učinkovito (Klemenčič 2005), in zaradi tega so regije v Sloveniji nujno potrebne.

Poseben pomen za razvoj regij ima lokalna raven (kot je prikazano na sliki 2). V okviru sestankov v krajevnih skupnostih in prek izvoljenih predstavnikov v občinski svet (občinski svetniki) podajajo prebivalci svoje predloge in zahteve ter odločajo o razvojnih problemih na svojem območju in o njihovem premagovanju. Veliko razvojnih problemov je širših in zajemajo potrebo po skupnem reševanju v okviru regij. Regije bi tako bile povezava med lokalno in nacionalno ravni.

Glede na navedeno je nujno začeti oblikovati prostorske, gospodarske in ekonomsko močne regije, ki bodo na številnih področjih vzpostavile svoje lastne oblastne strukture, oblikovale razvojne institucije in s tem prevzele odgovornost za sprejete razvojne odločitve. Regije morajo biti sestavljene iz večjega števila občin in morajo biti upravno-politično takoj pod ravni države in nad ravni občin. Sposobne bodo morale biti načrtovati in spodbujati družbeno-gospodarski razvoj na svojem področju in se učinkovito organizirati za samostojni razvoj v evropskem prostoru.

Nove regije v Sloveniji bodo morale biti sposobne motivirati ljudi in podjetja za skupne projekte in ob upoštevanju regionalnih in lokalnih značilnosti omogočiti bolj razčlenjeno izražanje demokratične volje ljudi. S tem bodo vplivale na preprečevanje centralistično sprejetih odločitev države, po drugi strani pa tudi na večjo kakovost lokalne ravni. Regije so tudi najbolj primerne enote za čezmejno sodelovanje v okviru regij v EU in tudi zunaj nje. Na ta način postane sodobna regija bistven element gospodarskega in družbenega napredka. Toda del upravnih struktur se bo moral iz občin preusmeriti na raven regije, če bomo želeli doseči, da se stroški upravnega aparata ne bodo povečali.

4 Ugotovitve in predlogi nove regionalne ureditve

Vlada Republike Slovenije se je na obstoječo ekonomsko-finančno krizo odzvala s sprejetjem *Slovenske izhodne strategije 2010–2013* (Vlada RS 2010), in sicer 4. februarja 2010, kar je skoraj po 18 mesecih od nastanka svetovne finančne krize. Ugotovimo lahko, da sprejeti ukrepi vlade niso posegli v regionalno ureditev Slovenije. Stanje v gospodarstvu se je leta 2010 še občutno poslabšalo. Odsotnost spodbudnega družbenega okolja je najbolj otežujoč dejavnik razvoja obrti ter majhnih in srednjih podjetij v Sloveniji. Neupoštevanje predlogov lokalnega prebivalstva, obrti ter majhnih in srednjih podjetij je v obdobju gospodarske krize pripeljalo do katastrofalnih razmer v obrti in malem gospodarstvu (Potisek 2011).

V zadnjih dveh letih, torej v letih 2009 in 2010, je bilo iz registra poslovnih subjektov izbrisanih 6502 gospodarski družbi in zadruzi, 21.940 samostojnih podjetnikov in 1458 društev. Razmerje med novoustanovljenimi in izbrisanimi gospodarskimi družbami je 56 % v korist prvih. Pri samostojnih podjetnikih je bistveno slabše, namreč 88 %,

seveda tudi v korist novih, kar pomeni, da je bilo v zadnjih dveh letih ustanovljenih oz. v register poslovnih subjektov vpisanih skupaj 24.883 podjetnikov, v istem času pa je bilo izbrisanih 21.940. V letih 2009 in 2010 je bilo skupaj začeti 714 stečajnih postopkov gospodarskih družb in 121 stečajev samostojnih podjetnikov (Bertoncelj Popit 2011).

Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko je na svoji spletni strani objavila podatek, da je Slovenija iz operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov (OP RR) v obdobju 2007–2013 prejela 1.768 mio EUR (EU del) iz ESRR (SVREZ 2011). Po poročilu Ministrstva za finance je bilo leta 2009 iz Evropskega sklada za regionalni razvoj črpanih 174.999 mio EUR (MF, Direktorat za proračun 2010), leta 2010 pa 270.436 mio EUR (MF, Direktorat za proračun 2011).

Iz podatkov Ministrstva za finance je razvidno, da je črpanje evropskih sredstev še vedno prepočasno, med drugim tudi zaradi nedelovanja regionalnih strokovno-razvojnih institucij, ki bi bile sposobne pravočasno pripraviti strateške regionalne razvojne načrte in konkretne projekte razvoja v regiji za še bolj učinkovito črpanje finančnih sredstev EU. Občine pa so premajhne in za ta namen nimajo svojih strokovnih služb.

Finančna kriza bo v Sloveniji pustila globlje posledice kot v razvitih zahodnih državah. Vzrok je nedvomno tudi ta, da v Sloveniji nimamo ustanovljenih razvojno naravnanih regij, ki bi gotovo izboljšale kakovost sprejetih političnih in družbeno-ekonomskih odločitev. To se bo negativno odražalo še več let. Negativne posledice družbeno-ekonomskega razvoja samostojne Slovenije z ustanovitvijo regij ne bi bile tako izrazite. Te posledice so:

- finančna izčrpanost velikih podjetij zaradi intenzivnih privatizacijskih procesov (t. i. »tajkunizacije«) in neusmerjenosti podjetij v razvoj novih proizvodov in storitev;
- finančna nedisciplina pri plačevanju zapadlih obveznosti upnikom in državi;
- veliko število stečajev podjetij in prisilnih poravnav, predvsem obrtnikov, majhnih in srednje velikih podjetij;
- neplačevanje socialnih prispevkov in plač za zaposlene delavce s strani delodajalcev; po internih podatkih DURS je bilo na dan 30. 11. 2009 neplačanih prispevkov v višini 186.097.365 EUR (Fidermuc 2010).
- Ugotovimo lahko, da organizacija in struktura oblasti v novi državi Sloveniji še vedno ni optimalno postavljena, kar nedvomno znižuje kakovost odločitev o družbeno-ekonomskem odločanju in razvoju Slovenije v skupnem evropskem prostoru.

5 Sklepne misli

Ugotovimo lahko, da manjka srednja – regijska raven odločanja, ki lahko bistveno oplemeniti družbeno-ekonomsko okolje Slovenije, in jo je nujno treba vzpostaviti v zelo kratkem času. Majhna in srednje velika podjetja so sedaj

prav zaradi odsotnosti regijskih institucij v bistveno slabšem položaju in hitreje propadajo. To izhaja tudi iz uradnih podatkov AJPES-a in Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije.

Z razvojnega vidika bi v Sloveniji vsekakor kazalo oblikovati manjše število večjih regionalnih enot – pokrajin, največ 6 do 8. To bi bile zgodovinsko, kulturno in ekonomsko povezane teritorialne enote, ki imajo tradicionalne skupne značilnosti. Te velike regije ali pokrajine bodo sposobne na ravni regije začeti strateško planirati razvoj in oblikovati razvojne programe, ki bodo zanimivi v evropskem merilu in bodo pridobili sofinanciranje od strukturnih skladov EU. Na ta način bo Slovenija uspešno črpala že odobrena sredstva iz proračuna EU v sedanji finančni perspektivi (2007–2013) in tudi v prihodnji (2013–2020).

Del funkcij, ki jih sedaj s težavo opravljajo razdrobljene lokalne skupnosti, npr. izdelava razvojnih programov in projektov, sodelovanje na razpisih za pridobivanje razvojnih sredstev od države in EU, odločanje o skupnih zadevah regije, strateško – dolgoročno planiranje, varstvo okolja, projekti na področju zaposlovanja, zdravstva, kulture, socialnega varstva, bi se moral z občin prenesti na regionalno raven.

Prav tako se mora sedaj centralistično odločanje države o vseh zadevah prenesti na regionalno raven, na kateri bodo te odločitve boljše in prilagojene dejanskim potrebam. Pri tem je treba dosledno upoštevati načelo, da se z uvedbo razvojno močnih regij ne smejo povečati upravni stroški države. To pomeni, da se morajo za stroške financiranja regij v Sloveniji zmanjšati stroški uprave na državni in lokalni ravni.

Z uvedbo regij se bo okrepil najšibkejši člen v vzpostavitvi spodbudnega podjetniškega okolja za razvoj, tj. spodbujanje ustanavljanja in financiranja majhnih in srednje velikih podjetij v Sloveniji, saj ta nimajo večjega vpliva na državni ravni, na regionalni ravni pa bi se njihov vpliv močno povečal. To pa bo prispevalo k izhodu iz sedanje finančne krize pri nas.

Literatura in viri

- Bertoncelj, P. V. (2011). *Kriza ni kriva za vse stečaje in izbrise*. Dosegljivo: <http://www.delo.si/clanek/143608>.
- Bulc, V., E. Lah (2009). *Inovacijski in inovativni management*. SIQ Izobraževanje. Maribor.
- Drožg, V. (2004). Regija – kontekst ali koncept spoznavanja pokrajine. *Teorija in praksa regionalizacije Slovenije*, V: 16–24.
- Glossary of Geography (2005). Dosegljivo: <http://www.geographic.org/glossary.html>.
- Fidermuc, K. (2010). *Več kot 6000 ljudi preverilo, ali jih delodajalci plačujejo*. Dosegljivo: <http://www.delo.si/clanek/96144>.
- Ilešič, S. (1958). Problemi geografske rajonizacije ob primeru Slovenije. *Geografski vestnik* 29–30: 83–140.
- Klemenčič, Marijan M. (2005). Regija in regionalna struktura Slovenije. *DELA* 23: 5–58.
- Kukar, S. (1995). Regionalni razvoj v Sloveniji. *Prostor, okolje, socialna varnost*, ur. S. Kukar, Z. Kolarič A. in Kirn, Ljubljana.
- Lajh, D. (2006). *Evropeizacija in regionalizacija, spremembe na (sub)nacionalni ravni in implementacija kohezijske politike v EU v Sloveniji*. Ljubljana.
- MF, Direktorat za proračun (2010). *Neto položaj proračuna RS do proračuna EU v letu 2009*. Dosegljivo: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Neto_polo%C5%BEaj_dr%C5%BEavnega_prora%C4%8Duna_RS_do_prora%C4%8Duna_EU/Porocilo_2009.pdf.
- MF, Direktorat za proračun (2011). *Neto položaj proračuna RS do proračuna EU v letu 2010*. Dosegljivo: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Neto_polo%C5%BEaj_dr%C5%BEavnega_prora%C4%8Duna_RS_do_prora%C4%8Duna_EU/porocilo_2010.pdf.
- Nared, J. (2007). *Prostorski vplivi slovenske regionalne politike*. Ljubljana: Založba ZRC.
- Plut, D. (1999). Regionalizacija Slovenije po sonaravnih kriterijih. *Geografski vestnik* 71: 9–25.
- Potisek, M. (2011). *Prvi koraki do državljske nepokorščine*. Dosegljivo: <http://www.ooz-lasko.si/prispevek.asp?IDpm=3216&ID=22179>.
- Ravbar, M. (2000). *Regionalni razvoj slovenskih pokrajin*. Geographica Slovenica 33 (2): 62–136.
- Sočan, L., M. Krisper, P. Medenica B. in Sočan (2004). *Simulacije trajnostnega razvoja*. Ljubljana.
- Statistični urad RS (2011). *Klasifikacija statističnih teritorialnih enot v Evropski uniji-NUTS*.
- Dosegljivo: http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_nuts.asp.
- Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (2011). *Kohezijska politika v RS Sloveniji*. Dosegljivo: <http://www.eu-skladi.si/skladi/crpanje-evropskih-sredstev/podatki-o-crpanju>.
- Vrišer, I. (1990). Ekonomska regionalizacija republike Slovenije. *Geografski zbornik* 30: 129–247.
- Vrišer, I. (1999). Regionalizacija. V: *Pokrajine v Sloveniji*, ur. I. Vrišer. Ljubljana.
- Vlada RS (2010). *Izhod iz krize*. Dosegljivo: http://www.vlada.si/si/teme_in_projekti/izhod_iz_krize/.
- Vlada RS (2010). Kako bo Slovenija spoštovala načela evropskega akta za mala podjetja. *Revija Obrtnik* (2): 7.
- Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015. Uradni list RS, št. 87/2009. Ljubljana.

Dr. **Janko Čakš** je doktoriral na Fakulteti za državne in evropske študije v Kranju na temo vloge in funkcije obveznih dajatev pri pospeševanju podjetništva na podeželju. Na Fakulteti za poslovne in komercialne vede v Celju je nosilec predmetov s področja financ. Imenovan je bil za zunanjega sodelavca Inštituta za management projektov in tehnologij na Fakulteti za logistiko. Fakulteta za logistiko mu je podelila naziv gostujočega strokovnjaka na področju management vrednosti. Njegova raziskovanja so usmerjena predvsem v pospeševanje podjetništva na podeželju.

Janko Čakš finished his doctor's degree at the Faculty of National and European Studies Kranj on the topic of levies in the promotion of entrepreneurship in rural areas. He is the holder of the subjects regarding finances at the Faculty of Commercial and Business Sciences in Celje. He has been named external collaborator of the institute for the management of projects and technologies of the faculty for logistics; the faculty awarded him the title of a visiting specialist in the field of "value management". His research is directed primarily on the promotion of entrepreneurship in rural areas.